

STRATEGIA

ROZWOJU GMINY WALIM

NA LATA 2012-2020

Opracował:
Zespół

PAŹDZIERNIK 2011

STRATEGIĘ ROZWOJU GMINY WALIM NA LATA 2012 – 2020

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ W SKŁADZIE:

Aleksandra Ignaszak	- Lider
1. Adriana Zygadło Cioruń	- przedstawiciel Urzędu Gminy w Walimiu
2. Wioletta Sowa	- przedstawiciel Urzędu Gminy w Walimiu
3. Sebastian Mika	- przedstawiciel Urzędu Gminy w Walimiu
4. Irena Kosek – Lizakowska	- przedstawiciel organizacji pozarządowej
5. Barbara Szwaja	- przedstawiciel organizacji pozarządowej
6. Grzegorz Szwaja	- przedstawiciel organizacji pozarządowej
7. Jacek Frątczak	- przedstawiciel organizacji pozarządowej
8. Paweł Mazur	- przedstawiciel organizacji pozarządowej
9. Edyta Bodurka	- przedstawiciel Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu
10. Monika Gawryś	- przedstawiciel Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu

Spis treści

	strona
I. WSTĘP	3
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WALIM	5
1. Położenie geograficzne	5
2. Atrakcje turystyczne	5
3. Środowisko naturalne	8
4. Zasoby infrastruktury technicznej	10
5. Sytuacja społeczno – gospodarcza	13
5.1 Ludność	13
5.2 Rolnictwo i gospodarka gruntami	14
5.3 Leśnictwo	15
5.4. Turystyka	15
5.5. Kultura i oświata	16
5.6. Sport	17
5.7. Podmioty gospodarcze	18
III. ANALIZA SWOT	20
Mocne strony	21
Słabe strony	21
Szanse	22
Zagrożenia	22
IV. MISJA GMINY WALIM	23
V. CELE STRATEGICZNE GMINY WALIM	24
1. Rozwój turystyki, rekreacji, sportu i kultury w gminie	24
2. Podniesienie atrakcyjności i estetyki gminy	26
3. Wzrost jakości i efektywności usług społecznych	27
4. Wspieranie działań na rzecz rozwoju „grup lokalnych”	28
VI. MOŻLIWOŚCI FINANSOWE I WARUNKI REALIZACJI ZADAŃ	30
VII. WDRAŻANIE STRATEGII	30
VIII. MONITORING	31
IX. ZARZĄDZANIE ZMIANĄ GOSPODARCZĄ	31
X. WSPÓLNE ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU GMIN PARTNERSTWA TAJEMNICZY TRÓJKĄT	32
XI. TABELI I WYKRESY	34

I. WSTĘP

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy to długookresowy, obejmujący lata 2012-2020, plan działania określający strategiczne cele rozwoju oraz przyjmujący kierunki i priorytety działania, a także alokację środków finansowych, które są niezbędne dla realizacji przyjętych celów i zadań.

Dokument ten jest wyznacznikiem kierunku rozwoju Gminy Walim uchwalonym przez jej Radę. Jest centralną osią, wokół której skupiać się muszą wszelkie działania władz samorządowych, zmierzające do jak najlepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców oraz stymulowania rozwoju gospodarczego. Określone w nim cele, priorytety, zamierzenia, mogą być zrealizowane dzięki współpracy władz samorządowych, mieszkańców, organizacji pozarządowych i podmiotów gospodarczych.

Głównym instrumentem, za pomocą którego możliwe będzie zrealizowanie założeń strategii, będą środki budżetowe. Z racji tego, że zamierzenia są bardzo kosztowne, a budżet Gminy Walim nie jest w stanie sfinansować wszystkich inwestycji, konieczne będzie dla ich realizacji pozyskiwanie funduszy pozabudżetowych.

Niniejsza strategia obejmuje dwa okresy programowania ze środków Unii Europejskiej, i nie można w niej dokładnie określić, z jakich funduszy będą realizowane poszczególne zadania. Środki z programów siedmioletniego okresu 2007-2013 zostały już wykorzystane lub rozdysponowane. Natomiast nieznane są programy okresu 2014-2020. Wiadomo jest, że alokacja tych środków dla Polski będzie większa o 11mld euro w stosunku do poprzedniego okresu programowania i wynosić będzie 80mld euro.

Opracowana Strategia powstała w wyniku realizacji projektu „Partnerstwo Tajemniczy Trójkąt”, trwającego od stycznia 2011 do czerwca 2012 roku, również w kontekście EURO 2012. Partnerami projektu były gminy: Walim, Jedlina Zdrój i Głuszycza. Natomiast liderem Fundusz Edukacji Europejskiej.

Odnosząc się do EURO 2012, należy zaznaczyć, że walory Gminy Walim, w tym duża baza noclegowa, niewielka odległość od aglomeracji Wrocławia i tym samym komunikacji lotniczej w tym mieście a także dogodny przebieg tras komunikacyjnych w pobliżu gminy czyni z niej potencjalne miejsce pobytu dla osób przybywających do Polski między innymi na Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.

Strategia jest podzielona na dwie główne części: diagnostyczną i planistyczną. W diagnostycznej zgromadzono dane i informacje, i poddano je analizie. W efekcie końcowym przygotowano raport o stanie gminy i wpisano go w rozdział II: Charakterystyka Gminy Walim.

Część diagnostyczną kończy analiza SWOT (rozdział III), łącząc tę część strategii rozwoju gminy z częścią planowania strategicznego. Identyfikuje ona mocne i słabe strony gminy oraz jej szanse i zagrożenia. Zjawiska ograniczające możliwość rozwoju gminy, to słabe strony. Mocne strony, to podejmowane skuteczne działania przynoszące zamierzone efekty.

Są to obszary, na które wpływ ma sama gmina. Natomiast szanse, to obszary mogące wspierać działania gminy, ale gmina nie ma na nie bezpośredniego wpływu. Zagrożenia, to zjawiska, które mogą mieć niekorzystny wpływ na gminę i wynikają z warunków zewnętrznych.

Analiza SWOT została przeprowadzona przez przedstawicieli środowiska lokalnego a jej wykonanie jest konieczne dla wypracowania głównych kierunków rozwoju gminy.

Drugą częścią dokumentu jest planowanie strategiczne. Struktura planowania strategicznego jest następująca:

- określenie misji,
- określenie celów strategicznych,
- określenie celów operacyjnych,
- wyznaczenie zadań do realizacji.

Misja jest pewnego rodzaju deklaracją, która zawiera główne elementy przyszłych działań gminy. Poprzez misję dobierane są kierunki tych działań dla realizacji założonych celów, i jednocześnie pełni ona funkcje motywacyjne i promocyjne. Misja ma również za zadanie udzielać odpowiedzi na pytania, dla kogo gmina chce być atrakcyjna. Misja określa obszary strategiczne, często również okres realizacji strategii.

Cele strategiczne wyznaczają zasadniczy kierunek rozwoju gminy jako całość. Konkretyzują misję rozwoju gminy. Są sformułowane ogólnie, jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane funkcje (potrzeby), które winny zostać zrealizowane (zaspokojone) w określonym czasie. Pomimo swej ogólności, cele strategiczne są związane z konkretną rzeczywistością oraz prognozą jej zmian w przyszłości. Sformułowano cztery cele strategiczne. Są one sobie równe pod względem ważności i pilności, a zatem ich uszeregowanie nie ma wpływu na kolejność realizacji.

Cele operacyjne są to inaczej efekty, które gmina założyła sobie do realizacji tworząc strategię, i jakie chce osiągnąć w przyszłości. To właśnie cele są niczym innym, jak kierunkami działania gminy wiążącymi się z tym decyzjami, które dotyczą zasobów i potencjału gminy.

Zadania do realizacji to wymienione po kolei wszystkie inwestycje, prace, działania, które są narzędziem gwarantującym realizację założonych celów. Ich wykonanie jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia określonej Misji Gminy Walim. Wykonanie zadań powoduje przejście z planowania do realnego wyniku. Zadania są dostosowane do możliwości finansowych gminy.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WALIM

1. Położenie geograficzne

Gmina Walim należy do Powiatu Wałbrzyskiego w Województwie Dolnośląskim. Położona w Górach Sowich oraz Górach Czarnych (Góry Wałbrzyskie) w zlewni wód Bystrzycy, Walimki, Jaworzynki, Młynówki oraz Sowiego Potoku, zajmuje powierzchnię 79km². W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Walim, Zagórze Śląskie, Glinno, Jugowice, Dziećmorowice (z integralnymi częściami wsi: Stary i Nowy Julianów), Michałkowa, Niedźwiedzica, Olszyniec (z integralną częścią wsi Podlesie), Rzecznka.

Położenie geograficzne jest dużym atutem Gminy Walim. Jej korzystny mikroklimat, warunki krajobrazowe i ich różnorodność oraz ciekawe ukształtowanie terenu pozwalają na prowadzenie działalności turystyczno - rekreacyjnej przez cały rok.

2. Atrakcje turystyczne

Na atrakcyjność gminy ma wpływ, oprócz położenia geograficznego, duża liczba zabytków i obiektów turystycznych znajdujących się na jej terenie. Najważniejsze z nich to:

Sztolnie Walimskie – wybudowane w okresie II wojny światowej podziemia, tworzone pod kryptonimem „Riese” (Olbrzym), do dziś nie znany jest cel ich budowy. Razem jest ich siedem. Są to: „Sztolnie Walimskie”, „Włodarz” „Osówka”, „Gontowa”, „Soboń”, „Jawornik” oraz znajdujące się podziemia pod Zamkiem Książ.

Zamek Grodno – trzynastowieczna budowla znajdująca się na terenie Rezerwatu przyrody Góra Choina. Choć część zamku została zniszczona na przestrzeni wieków, to nadal zachwyca on swoim urokiem. Na szczególną uwagę zasługują renesansowe portale oraz grafitowe dekoracje budynku bramnego.

Zapora wodna na Jeziorze Bystrzyckim – zabytek techniki. Powstała w latach 1911 – 1914, jako jeden z wielu zbiorników retencyjnych w Sudetach.

Żelazna lipa – odlew żeliwny pnia lipy wykonany w 1858 roku upamiętniający Fryderyka II, który zatrzymał się w karczmie na Podlesiu w dniu 22 lipca 1762 roku po wygranej bitwie nad wojskami austriackimi.

Zabytkowe kościoły i kamieniczki – w większości wpisane do rejestru zabytków.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT
1	Dziecmorowice	Kościół parafialny p.w. św. Jana Apostoła i Ewangelisty
2	Glinno	kościół filialny p.w. Matki Boskiej Bolesnej
3	Jugowice	dzwonnica cmentarna
4	Jugowice	dom mieszkalno - gospodarczy, ul. Górna 18
5	Michałkowa	kościół filialny p.w. św. Anny
6	Niedźwiedzica	kościół filialny p.w. św. Rodziny
7	Olszyniec	kościół filialny p.w. św. Joachima i Anny
8	Rzeczka	kościół filialny Maksymiliana Kolbe
9	Walim	kościół pomocniczy p.w. św. Jadwigi
10	Walim	kościół parafialny p.w. św. Barbary
11	Walim	kaplica Seylerów (przy kościele parafialnym)
12	Walim	kaplica Klingberga, ul. 3 Maja
13	Walim	dom mieszkalny, ul. Konopnickiej 1
14	Walim	dom mieszkalny, ul. Wyszyńskiego 3
15	Walim	dom mieszkalno – gospodarczy, ul. Wyszyńskiego 8
16	Walim	zespół 3. budynków dawnej tkalni, ul. Kościuszki 8
17	Walim	dom mieszkalny (dawny Dom Towarowy), ul. Wyszyńskiego 13
18	Walim	dom mieszkalny, ul. Kilińskiego 3
19	Zagórze Śląskie	kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św.
20	Zagórze Śląskie	Zamek Grodno
21	Zagórze Śląskie	dwór, ul. Główna 13 (dawne Sanatorium "Poranek")
22	Zagórze Śląskie	wozownia, obecnie budynek gospodarczy (dawne Sanatorium "Poranek")
23	Zagórze Śląskie	park (przy dawnym Sanatorium "Poranek")
24	Zagórze Śląskie	dworzec kolejowy

Tabela nr 1. Zabytkowe kościoły i kamieniczki

Źródło: Urząd Gminy Walim

Krzyże pokutne – usytuowane: dwa z XIV-XV w. w Glinnie koło kościoła, trzy z XIV-XVI w. w Zagórzcu Śląskim, w tym dwa na terenie Zamku Grodno a jeden przy ulicy Drzymały, jeden z XV-XVI w. w Niedźwiedzicy przy cmentarzu.

Stare cmentarze – z okresu II wojny światowej, jak i z wielu lat poprzedzających ten okres, usytuowane na terenie całej gminy. Na szczególną uwagę zasługuje Cmentarz w Walimiu z kwaterą Ofiar Terroru Hitlerowskiego.

Na terenie Gminy znajduje się sieć szlaków turystycznych umożliwiających turystom wędrowanie po Górach Sowich i Górach Czarnych oraz wejście na najwyższy szczyt Gór Sowich – Wielką Sowę. Najważniejsze z nich to:

- **Główny Szlak Sudecki** im. Dra Mieczysława Orłowicza, prowadzący głównymi grzbietami Sudetów od Świeradowa Zdroju do Prudnika. Długość szlaku zaznaczonego kolorem czerwonym wynosi ok. 390km. W Gminie Walim szlak rozpoczyna się w Rzeczcze przechodzi przez Przełęcz Sokolą na Wielką Sowę.
- **Długodystansowy Międzynarodowy Szlak E-3 Atlantyk – Morze Czarne**, znakowany kolorem niebieskim. Polski odcinek na terenie Sudetów ma długość ok. 220km. Jest wariantem Głównego Szlaku Sudeckiego. Przez Gminę Walim przebiega od Dziećmorowic poprzez Lisią Skałę, Zagórze Śląskie, Michałkową, Glinno na Przełęcz Walimską, i dalej na Wielką Sowę.
- **Szlak Zamków Piastowskich**, znakowany kolorem zielonym, długości ok. 146 km, łączy 15 zamków i grodów. Szlak przebiega od Zamku Grodno w Zagórzcu Śląskim poprzez Zamek Bolków do Zamku Grodziec.
- **Szlak Martyrologii**, znakowany kolorem czarnym biegnie od byłej stacji PKP w Jugowicach poprzez Jugowice Górne, Walim, Osówkę, Kolce do byłej stacji PKP w Głuszycy Górnej. Szlak ten przebiega przez większość obiektów budowanych w okresie II wojny światowej pod kryptonimem „Riese”.
- **Szlak Żółty**, znakowany kolorem żółtym. Rozpoczyna się na przystanku autobusowym w Walimiu, biegnie przez Małą Sowę, Wielką Sowę do Pieszyc.

Institucje zajmujące się wytyczaniem i odnawianiem szlaków turystycznych, to PTTK Oddział Ziemi Wałbrzyskiej oraz PTTK Oddział w Świdnicy.

3. Środowisko naturalne

Ogólna charakterystyka

Obszar Gminy Walim, mimo stosunkowo niedużej powierzchni, cechuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu i dużym zróżnicowaniem wysokości. Najwyższy punkt na terenie gminy, poniżej wierzchołka Wielkiej Sowy, znajduje się na wysokości około 975m n.p.m., zbliżoną wysokość osiąga także kulminacja Małej Sowy (972m). Najniżej znajduje się dno doliny Bystrzycy poniżej zapory wodnej Jeziora Bystrzyckiego, położone na wysokości około 310m n.p.m. Wysokości względne we wschodniej, najwyższej części gminy dochodzą do 400m, w części zachodniej są dużo niższe, do 200m.

Pod względem budowy geologicznej obszar Gminy Walim położony jest w obrębie dużej i bardzo ważnej jednostki strukturalnej Sudetów – bloku sowiogóskiego, zwanego także krą sowiogóską. W masywie sowiogórskim dominują gnejsy, obecne w różnych odmianach i współwystępujące z migmatytami.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy należy w całości do zlewni Bystrzycy, która jest lewostronnym dopływem Odry, uchodzącym do niej we Wrocławiu. Bystrzyca w granicach gminy ma charakter rzeki tranzytowej, a swoje źródła ma na terenie sąsiedniej Gminy Głuszyca w Górach Suchych. Długość odcinka Bystrzycy pomiędzy Olszyńcem a Lubachowem wynosi tylko 9km (długość całkowita 95km). Bystrzyca jest na całej długości uregulowana i ujęta w opaski kamiennie – betonowe, natomiast jej odcinek poniżej Zagórza Śląskiego został zamieniony w sztuczne Jezioro Bystrzyckie.

Zdecydowanie bardziej rozbudowana jest sieć hydrograficzna prawej (wschodniej) strony zlewni Bystrzycy, obejmującej Góry Sowie. Głównymi dopływami są Jaworzynka (długość 5km, ujście w Jugowicach), Walimka (długość 11km, ujście w Jugowicach) i Młynówka (długość 9,5km, ujście do Jeziora Bystrzyckiego). Z nich najbardziej zasobna w wodę jest Walimka, przyjmująca jako swoje dopływy między innymi strumienie odwadniające masyw Wielkiej Sowy. Podobnie jak Bystrzyca, niemal cały środkowy i dolny bieg tego potoku jest uregulowany. Lewostronne dopływy Bystrzycy w granicach gminy, odwadniające Góry Czarne, pozostają bezimienne, a ich długość nie przekracza 4km.

Wyjątkiem jest płynąca przez Dzieńmorowice Złotnica, która uchodzi do Bystrzycy na terenie Gminy Świdnica w Lubachowie.

W granicach gminy nie ma naturalnych zbiorników wodnych, natomiast znajduje się tu duży sztuczny zbiornik – Jezioro Bystrzyckie na Bystrzycy, powstały w latach 1911 – 14 wskutek przegrodzenia rzeki zaporą zbudowaną u stóp wzniesienia Kurzętnik. Jezioro ma około 3,2km długości, 0,3km szerokości, głębokości maksymalnej 30m i zajmuje powierzchnię ok. 50ha.

Stan sanitarny wód jeziora nie jest zadowalający. Pozostałe zbiorniki sztuczne to niewielkie stawy hodowlane i zalane wodą wyrobisko dawnej kopalni gliny w Zagórze Śląskim.

Na terenie gminy występują źródła wody mineralizowanej (obecnie nie eksploatowane).

Walory krajobrazowe

Na terenie Gminy Walim, w otoczeniu Zamku Grodno, w Zagórze Śląskim, znajduje się rezerwat „Góra Choina” o powierzchni 19,31ha, powołany w 1957r. dla ochrony walorów krajobrazowych i porastających zamkowe wzgórze zbiorowisk leśnych.

W 1991 roku został utworzony Park Krajobrazowy Gór Sowich, który swoim zasięgiem obejmuje centralną i jednocześnie najwyższą część Sudetów Środkowych z masywem Wielkiej Sowy. Pod względem geologicznym jest to pasmo górskie zbudowane z najstarszych w Sudetach gnejsów prekambryjskich stanowiących najatrakcyjniejszą część całego pasma. Ten pełen swoistego piękna typ krajobrazu górskiego, należy szczególnie podkreślić, ponieważ nie występuje w takiej skali nigdzie w kraju.

Teren Gminy Walim w znacznej części leży w granicach obszaru NATURA 2000 „Ostoja Nietoperzy Gór Sowich” – kod obszaru PLH020071.

Na terenie Gminy Walim znajdują się pomniki przyrody, w tym:

Pomniki przyrody ożywionej:

1. Lipa drobnolistna – Walim ul. Kilińskiego 3 (obwód pnia 540cm, wysokość 22m, rozpiętość korony 20m, wysokość korony 18m, szacunkowy wiek 230 lat).
2. Lipa szerokolistna – Zagórze Śląskie, dziedziniec Zamku Grodno (obwód pnia 660cm, wysokość 18m, rozpiętość korony 16m, wysokość korony 15m, szacunkowy wiek 260 lat).

Pomniki przyrody nieożywionej:

1. Babi Kamień – naturalna forma skalna – obiekt znajduje się w lesie, obręb Walim, poza oznakowanymi szlakami turystycznymi i jest trudno dostępny.
2. Sępik – naturalna forma skalna – obiekt znajduje się w lesie, obręb Walim, poza oznakowanymi szlakami turystycznymi, prowadzi do niego nie oznakowana ścieżka z dna doliny.

Funkcjonujące programy i akty prawne

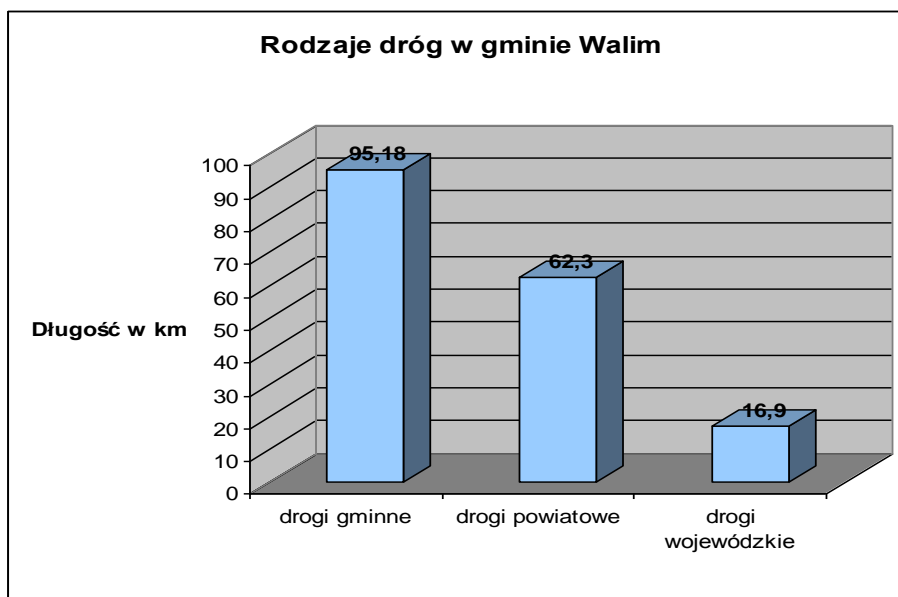
Gmina Walim jest w posiadaniu następujących dokumentów związanych z ochroną środowiska:

1. Gminny Program Gospodarki Odpadami
2. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Walim
3. Program GOMiG.pl (ewidencja osób posiadających umowy na odbiór nieczystości stałych i płynnych)
4. Inwentaryzacja wyrobów azbestowych (dokument niezbędny do stworzenia gminnego programu likwidacji azbestu)
5. Inwentaryzacja przyrodnicza (wyszczególnione są w niej obszary cenne przyrodniczo oraz występujące na naszym terenie rośliny, grzyby i zwierzęta)
6. Inwentaryzacja drzew o wymiarach pomnikowych.

4. Zasoby infrastruktury technicznej

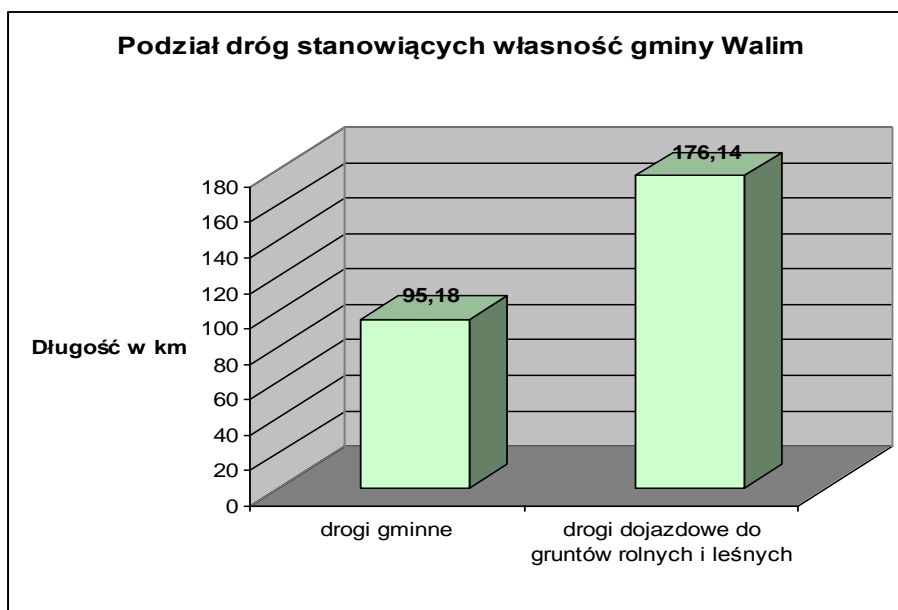
Infrastruktura drogowa

Gmina Walim posiada dobrze rozwinięty węzeł komunikacyjny, na który składają się drogi, jak i linia kolejowa (linia bystrzycka 285) przebiegająca m. in. przez wsie Zagorze Śląskie, Jugowice, Olszyniec. Obecnie nieczynna i bardzo zaniedbana. Na sieć dróg składają się różne kategorie: drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi nie ujęte w żadnej z kategorii tj. drogi wewnętrzne, w tym dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych.

Wykres nr 1. Rodzaje dróg w Gminie Walim

Źródło: Sprawozdanie ze struktury dróg na terenie Gminy Walim w roku 2010 – Urząd Gminy Walim

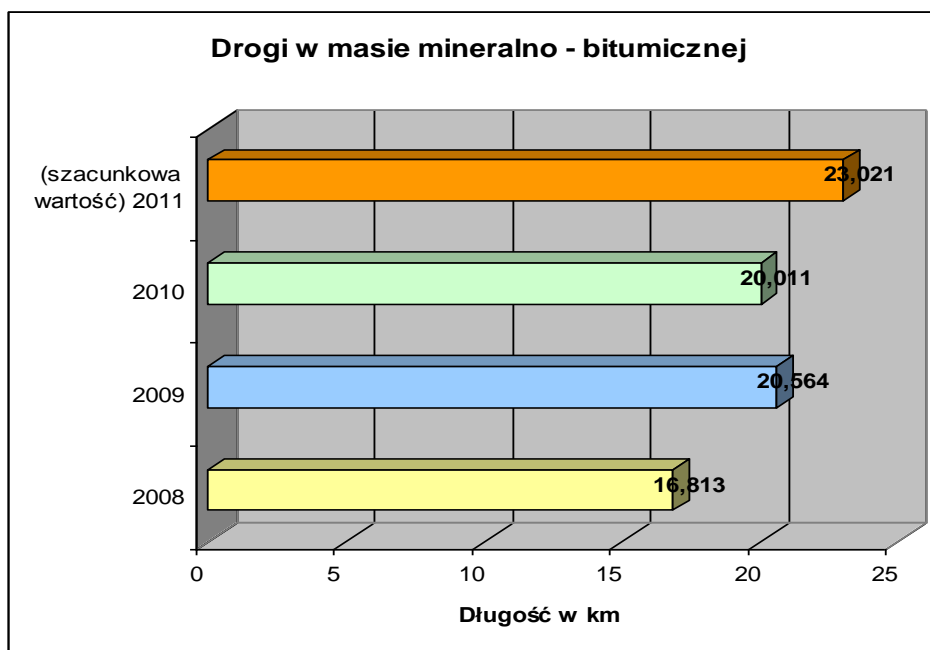

Wykres nr 2. Podział dróg stanowiących własność Gminy Walim

Źródło: Sprawozdanie ze struktury dróg na terenie Gminy Walim w roku 2010 – Urząd Gminy Walim

Jednym z największych problemów Gminy Walim jest niedostateczny stan techniczny tych dróg (zniszczone nawierzchnie, brak chodników, poboczy, brak systemów odwodnienia itp.). Związane jest to m. in. z podziałem własności, brakiem funduszy a także brakiem działań zarządców skierowanych na inwestycje drogowe. Najgorzej, pod względem stanu technicznego, wyglądają drogi będące pod zarządem powiatu wałbrzyskiego oraz drogi wojewódzkie, których zarządcą jest Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja na drogach gminnych. W ostatnich latach działania władz gminy spowodowały poprawę stanu technicznego dróg gminnych i dróg wewnętrznych. Liczne inwestycje drogowe doprowadziły do wzrostu odsetek dróg wyremontowanych.

Wykres nr 3. Drogi w masie mineralno-bitumicznej

Źródło: Sprawozdanie ze struktury dróg na terenie Gminy Walim w roku 2010 – Urząd Gminy Walim

Sieć wodno – kanalizacyjna

Kolejnym problemem, jaki dotyka naszą górską gminę jest gospodarka wodno – ściekowa. Gmina jest obecnie członkiem porozumienia międzygminnego pod nazwą Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji, który realizuje zadania związane z zaopatrzeniem społeczności lokalnej w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych. Ze względu na brak funduszy, ukształtowanie terenu oraz lata zaniedbań gmina posiada niewystarczająco rozbudowaną sieć wodno – kanalizacyjną a takie miejscowości jak: Glinno, Michałkowa, Rzecznka, Niedźwiedzica nie posiadają takich sieci. Atutem Gminy Walim jest to, że na jej terenie zlokalizowane są ujęcia wody pitnej (Walim, Rzecznka) oraz dwie oczyszczalnie ścieków (Jugowice i Dziećmorowice). Aktualnie długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi ok 16,5km, natomiast sieci wodociągowej wynosi 26,1km¹.

¹ Dane statystyczne: Urząd Gminy Walim, stan na grudzień 2010 roku.

Sieć gazowa i telekomunikacyjna

Sieć gazowa, jak i telekomunikacyjna jest niewystarczająca, niektóre z miejscowości ich nie posiadają. Wpływ na ich budowę mają ich gestorzy.

Substancja mieszkaniowa

Istotnym problemem jest zaniedbana substancja mieszkaniowa. Działania władz gminy ukierunkowane są na remonty budynków komunalnych, jak i sprzedaż lokali mieszkalnych. Dzięki tym operacjom powstają wspólnoty mieszkaniowe. Prywatni właściciele w coraz większym stopniu dbają o estetykę swoich budynków mieszkalnych.

Tereny inwestycyjne

W Miejskowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Walim przewidziane zostały obszary pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Dzięki temu zauważalna jest tendencja wzrostu budownictwa jednorodzinnego (powstają małe osiedla domków).

Gmina Walim wymaga inwestycji, które poprawią warunki życia mieszkańców i rozwój turystyki.

5. Sytuacja społeczno – gospodarcza

5.1. Ludność

Według stanu na 30.06.2011r. Gminę Walim zamieszkuje 5 749 mieszkańców, w tym 2 948 kobiet i 2 801 mężczyzn.

Gmina Walim zajmuje powierzchnię 79,14km².

Gęstość zaludnienia wynosi ok. 73 osób/km².

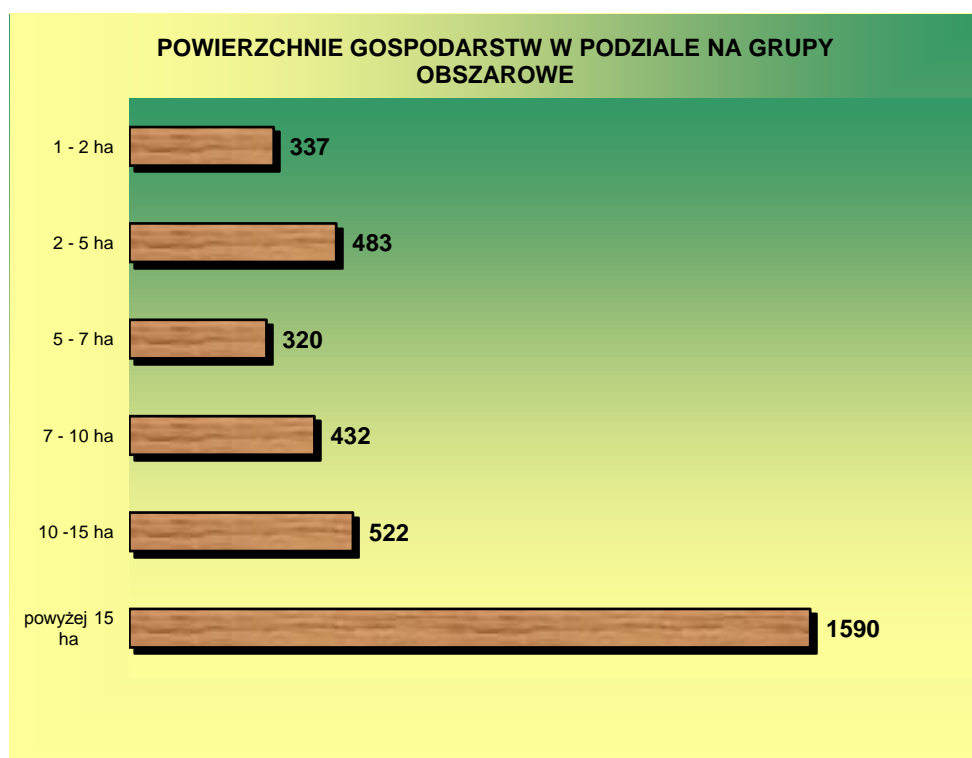
5.2. Rolnictwo i gospodarka gruntami

Rolnictwo

Według danych statystycznych Urzędu Gminy Walim na terenie Gminy Walim znajduje się 640 gospodarstw rolnych o średniej wielkości gospodarstwa 5,8ha.

Powierzchnia gospodarstw ogółem wynosi 3 684ha.

Poniższy wykres przedstawia powierzchnie gospodarstw w ha w podziale na ich wielkość w poszczególnych grupach obszarowych.

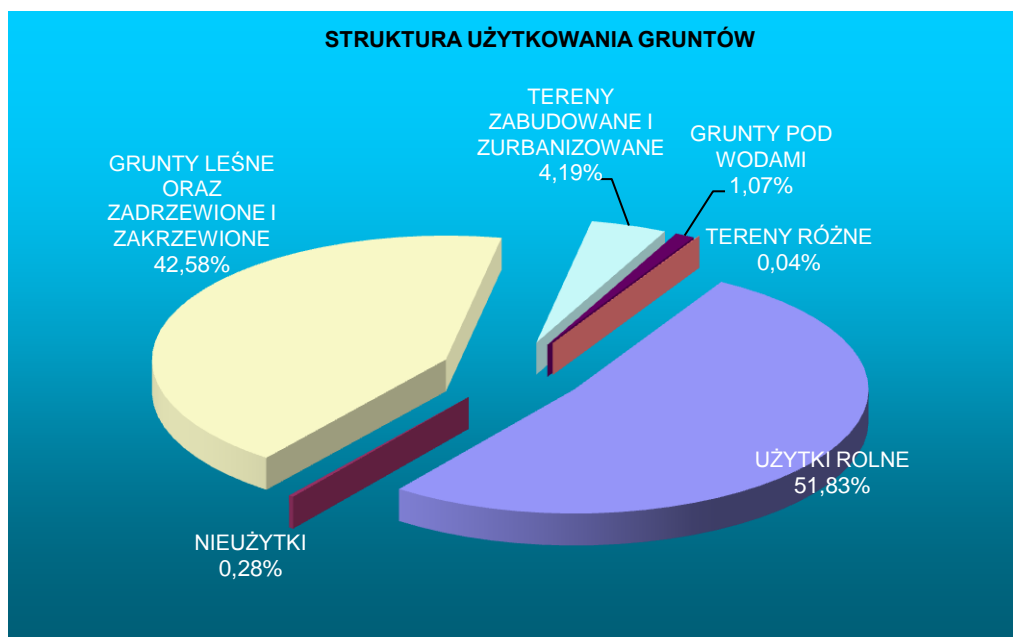

Wykres nr 4. Powierzchnie gospodarstw w podziale na grupy obszarowe
Źródło: Urząd Gminy Walim

Gospodarka gruntami

Na ogólną powierzchnię Gminy Walim 7 916ha, 4 103ha gruntów zajmują użytki rolne; 3 371ha grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione; 332ha grunty zabudowane i zurbanizowane; 85ha znajduje się pod wodami a 25ha stanowią nieużytki i tereny różne.

Poniższy wykres przedstawia procentowo strukturę gruntów w Gminie Walimiu.

Wykres nr 5. Struktura użytkowania gruntów
Źródło: Urząd Gminy Walim

5.3. Leśnictwo

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione na terenie Gminy Walim zajmują powierzchnię 3 371ha, co stanowi 42,58% jej powierzchni. W strukturze podziału lasy stanowią 97,9% a zadrzewienia i zakrzewienia 2,1%. W strukturze własności 90% gruntów należy do Skarbu Państwa, 7,1% do osób fizycznych, zaledwie 2,6% do gminy a pozostałe 0,3% do spółek prawa handlowego i kościołów.

Według stanu na 31 grudnia 2008r. obszary leśne Polski zajmują 9 102 tys. ha, co stanowi 29% powierzchni kraju. Wobec powyższego należy uznać, że Gmina Walim charakteryzuje się dużym procentem zalesienia.

5.4. Turystyka

Ze względu na ukształtowanie terenu, warunki krajobrazowe, ich różnorodność, bliskość dużych aglomeracji miejskich oraz szereg zabytków, na terenie gminy istnieje możliwość prowadzenia działalności turystycznej przez cały rok. Od wiosny do jesieni – turystyka piesza, rowerowa, nordic walking. Zimą – narciarstwo zjazdowe, biegowe, snowboard.

Jednak brak jest specjalistycznych szlaków turystycznych.

Na terenie gminy znajduje się dobrze rozwinięta baza noclegowa o zróżnicowanym standardzie.

5.5. Kultura i oświata

Kultura

Instytucją zajmującą się organizacją kultury i turystyki na terenie Gminy Walim jest Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu. CKiT prowadzi działalność w następujących obiektach:

- Domu Kultury w Walimiu,
- Wiejskim Domu Kultury w Dziećmorowicach,
- Świetlicach Wiejskich w:
 - Jugowicach,
 - Olszyńcu,
 - Glinnie,
 - Niedźwiedzicy,
 - Zagórzcu Śląskim.

Dwa sołectwa na terenie gminy: Rzecznka i Michałkowa nie posiadają świetlic wiejskich. Jest to problem często podnoszony przez mieszkańców tych sołectw.

Na terenie gminy odbywają się imprezy kulturalne o charakterze ponadregionalnym, z co najmniej kilkuletnią tradycją oraz imprezy środowiskowe.

Mają one na celu promocję dziedzictwa historycznego, kulturalnego i przyrodniczego gminy.

Imprezy o charakterze ponadregionalnym, to:

- Mistrzostwa Polski w Drezynowaniu,
- Festiwal Sera,
- Jarmark Średniowieczny,
- Pieszy Rajd Czarnym Szlakiem (Martyrologii),
- Ogólnopolski Festiwal Filmów Amatorskich „Biała Dama”.

Imprezy o zasięgu lokalnym, to:

- Międzywiejskie Zamieszki Sprawnościowe o Złoty Sierp,
- Walimska Jesień,
- Święto Ziemi na Brzegu Jeziora,
- Światowy Dzień Turystyki.

Samodzielną instytucją kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna w Walimiu z filią w Dziećmorowicach. Gminnej Bibliotece podlegają cztery punkty biblioteczne w: Jugowicach, Niedźwiedzicy, Glinnie i Zagórze Śląskim.

Oświata

Zadania oświaty na terenie Gminy Walim są realizowane przez:

- Zespół Szkół im. Polskich Noblistów obejmujący Publiczną Szkołę Podstawową oraz Publiczne Gimnazjum,
- Publiczną Szkołę Podstawową im. Janusza Korczaka w Jugowicach.

W obu szkołach działają punkty przedszkolne.

Przy szkole zlokalizowane jest boisko sportowe oraz hala sportowo - widowiskowa.

5.6. Sport

Gmina Walim posiada wiele obiektów sportowych i rekreacyjnych. Na szczególną uwagę zasługuje boisko do gry w piłkę nożną w Walimiu, gdyż jest jednym z najwyższej położonych tego typu obiektów sportowych w Polsce.

W 2011 roku powstało Centrum Sportu i Rekreacji w Walimiu, w skład którego wchodzi:

- hala sportowo - widowiskowa wraz z zapleczem do uprawiania wielu dyscyplin,
- zespół boisk sportowych „Orlik 2012”.

Ponadto działają kluby sportowe posiadające boiska gminne:

- Ludowy Zespół Sportowy „Sudety” Dziećmorowice,
- Klub Sportowy „Walim”,
- Ludowy Zespół Sportowy „Grodno” w Zagórze Śląskim,
- Ludowy Zespół Sportowy „Zjednoczeni Olszyniec”.

Na terenie gminy znajdują się również:

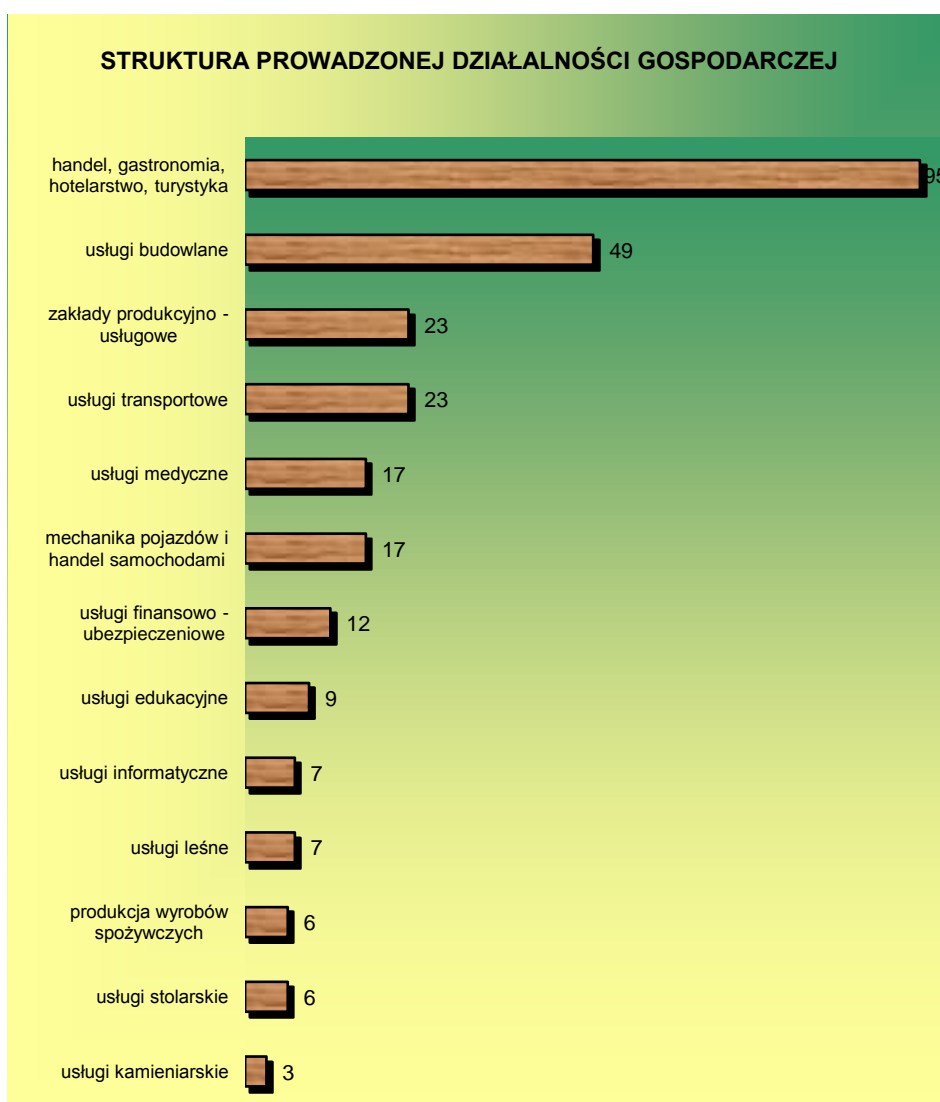
- odkryte baseny w: Rzeczcze, Jugowicach i Zagórze Śląskim,
- wyciągi narciarskie w Rzeczcze: Sokół, Wielka Sowa, Górnik I, II, III, IV, Na stoku i talerzykowy TKKF.

Należy podkreślić fakt, że na terenie Gminy Walim odbywają się od wielu lat rajdy samochodowe a tzw. „walimska patelnia” jest zakrętem drogowym znanym w całym kraju.

5.7. Podmioty gospodarcze

Na terenie Gminy Walim, na dzień 6 października 2011r., zarejestrowane są 274 podmioty gospodarcze. Według głównego PKD, największa część, tj. 95 podmiotów, to placówki handlowe oraz zajmujące się gastronomią, hotelarstwem i turystyką. Następnie 49 podmiotów działa w zakresie usług budowlanych, 23 prowadzą usługi transportowe, tyle samo to zakłady produkcyjno – usługowe. Na terenie gminy jest po 17 zakładów zajmujących się mechaniką pojazdów i handlem samochodami oraz usługami medycznymi, 12 podmiotów prowadzi usługi finansowo-ubezpieczeniowe. Mniej liczne to prowadzące usługi edukacyjne – 9 podmiotów, po 7 podmiotów prowadzi usługi leśne i informatyczne, po 6 usług stolarskie i produkcję wyrobów spożywczych oraz działają 3 zakłady kamieniarskie.

Poniższy wykres przedstawia strukturę prowadzonej działalności gospodarczej.

Wykres nr 6. Struktura prowadzonej działalności gospodarczej

Źródło: Urząd Gminy Walim

Sytuacja społeczno – gospodarcza

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego powiat wałbrzyski, a w nim Gmina Walim, posiada znacznie wyższą niż krajowa i wojewódzka stopę bezrobocia. Tendencja ta jest utrzymująca się i porównywalna z rokiem ubiegłym.

STOPA BEZROBOCIA (%)		
na dzień	30.06.2011r.	30.06.2010r.
POWIAT WAŁBRZYSKI	17,5	17,7
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE	12,0	12,4
POLSKA	11,8	11,6

Tabela nr 2. Stopa bezrobocia
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Utrzymujące się bezrobocie, obniżający się standard życia mieszkańców, brak nowych miejsc pracy powoduje, że część społeczeństwa stała się podatna na zachowania patologiczne i przyjęła postawę roszczeniową. Jednakże, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy, obserwuje się wyraźny spadek liczby bezrobotnych w Gminie Walim.

Część mieszkańców znajduje zatrudnienie poza miejscem zamieszkania.

Jednocześnie rośnie liczba osób biorąca sprawy w swoje ręce, otwierająca własne firmy i zatrudniająca okolicznych mieszkańców.

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT – jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych, służącą do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

S (Strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,

W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,

O (Opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,

T (Threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne i słabe strony dotyczą czynników wewnętrznych i są związane z cechami gminy, natomiast szanse i zagrożenia odnoszą się do czynników zewnętrznych i są cechami związanymi z otoczeniem gminy.

Ta informacja strategiczna, przeprowadzona została przez zespół budujący strategię, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, a następnie zapisywana poniżej w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych, a prawa - dwie kategorie czynników negatywnych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne gminy, • różnorodność atrakcji rekreacyjno-turystycznych i kulturalnych, • duża liczba obiektów atrakcyjnych turystycznie, • dobrze rozwinięta baza noclegowa o zróżnicowanym standardzie, • duża liczba obiektów rekreacyjno-sportowych, • szeroka oferta kulturalna, • możliwość całorocznego uprawiania turystyki, • zasoby przyrodnicze i czyste środowisko, • poprawa stanu infrastruktury technicznej, • otwartość gminy na współpracę, • nastawienie władz gminy na rozwój, • umiejętność korzystania z funduszy zewnętrznych, • rozwój inicjatyw lokalnych, • wzrost świadomości społeczności lokalnej, • poprawa estetyki w gminie, • duża liczba inicjatyw oddolnych, • odpowiedni dostęp do edukacji szkolnej i przedszkolnej, • rozwój budownictwa indywidualnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający budżet gminy do jej potrzeb i możliwości, • brak wspólnych inicjatyw społecznych, • niewystarczająca oferta pracy, • niski stopień utożsamiania mieszkańców z gminą, • roszczeniowa postawa części społeczeństwa, • cywilizacyjne problemy społeczne, • niewystarczająca infrastruktura techniczna, • słabo rozwinięta sieć komunikacyjna, • stara, zaniedbana substancja mieszkaniowa, • zbyt mała estetyka w gminie, • niewystarczająca liczba mieszkań, • problemy własnościowe, • jednostki społeczne gaszące inicjatywy innych, • niska kultura i świadomość ekologiczna, • brak punktu informacji turystycznej, • niewystarczająca liczba wykształconej kadry do obsługi ruchu turystycznego, • niewystarczająca promocja, • słabo oznakowane i niezagospodarowane szlaki turystyczne, • brak możliwości wykorzystania Jeziora Bystrzyckiego, • niewystarczające oznakowanie atrakcji turystycznych, • zbyt mała, jak na gminę turystyczną oferta gastronomiczna, • małe wykorzystanie świetlic wiejskich i domów kultury.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• korzystne położenie gminy na mapie Polski,• możliwość korzystania ze środków zewnętrznych,• sieć dogodnych dróg dojazdowych,• rozwój ruchu turystycznego w Polsce,• wzrost zainteresowania turystyką wiejską,• moda na aktywny wypoczynek,• moda na ekologię,• bliskość większych aglomeracji,• dostęp do nowoczesnych technik i technologii,• rozwój współpracy międzygminnej, międzynarodowej i między organizacjami,• napływ inwestorów z zewnątrz,• wzrost świadomości społeczeństwa,• wzrost wykształcenia społeczeństwa,• zmiana prawodawstwa w dziedzinie czystości i porządku.	<ul style="list-style-type: none">• skomplikowane prawodawstwo,• państwo nieprzyjaźnie nastawione do obywatela,• niski poziom dochodów dużej części społeczeństwa uniemożliwiający rozwój,• emigracja zarobkowa młodych ludzi,• nakładanie zadań na gminy bez zapewnienia ich finansowania,• brak funduszy unijnych na przełomie dwóch okresów programowania,• zawile i nieprzyjazne procedury pozyskiwania środków unijnych,• przynależność do powiatu wałbrzyskiego,• zły stan techniczny dróg powiatowych i wojewódzkich,• rosnąca konkurencja na rynkach turystycznych: krajowym i zagranicznym,• brak wsparcia organizacji turystycznych różnego szczebla,• niekorzystne oddziaływanie mediów na świadomość społeczeństwa,• negatywny wpływ na rynek turystyczny nieprecyzyjnych informacji na temat powodzi,• brak działań zapobiegających powodziom,• nieskuteczne organy ścigania: prokuratura i policja.

IV. MISJA GMINY WALIM

MISJA GMINY WALIM

**Gmina Walim – jednostką dynamicznego rozwoju
turystycznego i rekreacyjnego.**

**Ukierunkowana na stwarzanie warunków godnego życia
i wyrównywania szans mieszkańców wsi poprzez rozwój
infrastruktury, zwiększenie estetyki, rozwój gospodarczy,
wzrost świadomości ekologicznej.**

Przyjazna mieszkańcom, inwestorom i turystom.

V. CELE STRATEGICZNE GMINY WALIM

1. Rozwój turystyki, rekreacji, sportu i kultury w gminie

Uzasadnienie:

Priorytetem Gminy Walim jest turystyka i elementy z nią związane. Turystyka stanowi jeden z najważniejszych kierunków rozwoju gminy. Jest szansą dla wielu ludzi pozostających bez pracy na podjęcie zatrudnienia. Atutami gminy w tym zakresie są niewątpliwie położenie geograficzne, walory krajobrazowe i antropogeniczne, a także historia. Na jej terenie działają liczne gospodarstwa agroturystyczne, ośrodki wypoczynkowe. Na obszarze Gminy Walim znajduje się wiele atrakcyjnych miejscowości, a w szczególności Zagórze Śląskie z Zamkiem Grodno i zaporą wodną oraz Rzeczką znany w całej Polsce ośrodek sportów zimowych. Liczne wyciągi, dobrze rozbudowana baza noclegowa powodują, że w czasie zimy jest chętnie odwiedzana przez miłośników nart, snowboardu, sanek i innych. Latem natomiast gmina oferuje wiele atrakcji związanych z turystyką pieszą, rowerową i motorową. Istnieje możliwość wykorzystania Jeziora Bystrzyckiego dla celów zarówno rekreacyjnych, jak i czysto sportowych. Liczne obiekty, które mają ogromne walory turystyczne, pozostają po części niedoinwestowane. Ich odpowiednie zagospodarowanie lub zmodernizowanie spowoduje wzrost popularności i atrakcyjności gminy.

Jednym z elementów rozwoju gminy jest podniesienie rangi odbywających się już imprez oraz kreowanie nowych wydarzeń, które mogłyby wzbogacić ofertę rekreacyjną i kulturalną.

Na terenie gminy istnieją stowarzyszenia sportowe, które swoim działaniem obejmują dużą liczbę dzieci i młodzieży. Poprzez funkcjonowanie tego typu organizacji młodzi ludzie, chcący kształtować w sobie ducha sportu, mają wiele możliwości. Wszelkie inicjatywy mające na celu aktywizację młodzieży są jak najbardziej wspierane przez władze gminy.

Dzięki czystemu powietrzu, wspaniałym krajobrazom, a przede wszystkim odpowiedniej infrastrukturze, gmina, a w szczególności jej mieszkańcy, będą czerpać korzyści z rozwoju turystyki, rekreacji, sportu i kultury.

Cele operacyjne:

- Wzbogacenie oferty turystycznej.
- Efektywna promocja zasobów turystycznych gminy.
- Rozwój infrastruktury turystycznej.
- Podnoszenie poziomu imprez kulturalnych.

Zadania:

- Odbudowa mostu wiszącego nad Jeziorem Bystrzyckim.
- Odbudowa obiektu rekreacyjno – wypoczynkowego nad Jeziorem Bystrzyckim.
- Wykreowanie liderów wiejskich.
- Utworzenie centrum drezynowego w Jugowicach.
- Rozwój produktów turystycznych wokół „Riese”.
- Rozwój produktu turystycznego – „sowa”.
- Wytyczenie i budowa ścieżek edukacyjno – turystycznych uwzględniających atrakcje turystyczne.
- Stworzenie informacji turystycznej dla gmin tajemniczego trójkąta.
- Utworzenie wioski sportów zimowych w Rzecze z torem saneczkowym.
- Budowa tras do narciarstwa biegowego i turystyki rowerowej.
- Wytyczenie i zmapowanie szlaków MTB.
- Budowa punktów widokowych.
- Utworzenie miejsc sportów ekstremalnych.
- Wykreowanie oryginalnych wiosek tematycznych.
- Wzbogacenie oferty średniowiecznego Zamku Grodno.
- Wzbogacenie oferty na Zamku Grodno (np.: śluby w kaplicy zamkowej, „duchy sowiogórskie”).
- Stworzenie miejsca do rodzinnego wypoczynku nad „gliniakami” w Zagórze Śląskim.
- Utworzenie kolei turystycznej.
- Utworzenie otwartego lodowiska z wypożyczalnią łyżew.
- Ścisła współpraca z zarządami dróg.
- Budowa sceny w parku walimskim.
- Lobbing na rzecz rozwoju turystyki i wyżej wymienionych zadań.

2. Podniesienie atrakcyjności i estetyki gminy

Uzasadnienie:

Dla podniesienia atrakcyjności i rozwoju gminy, konieczna jest rozbudowa sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, a także jej unowocześnienie. Dobra infrastruktura powoduje wzrost jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarczy, a w szczególności stwarza warunki dla inwestycji krajowych, jak i zagranicznych.

Ważnym aspektem tego celu jest likwidacja wszystkich uwidoczniionych braków infrastrukturalnych, która prowadzi do poprawy wizerunku i estetyki gminy oraz polepszenia warunków gospodarowania.

Atrakcyjna i estetyczna gmina jest powodem zadowolenia mieszkańców. Jest miejscem do szczęśliwego życia. Dlatego stałe podnoszenie atrakcyjności i estetyki Gminy Walim jest tak ważne dla wizerunku gminy oraz jej społeczności.

Rozwój infrastruktury technicznej jest również bardzo istotny dla nadrzędnego celu, jaki postawiła sobie Gmina Walim, tj. rozwoju turystyki, rekreacji i sportu. Rozwój infrastrukturalny jest jednym z najważniejszych aspektów walki z bezrobociem. Wobec powyższego istnieje ogromna potrzeba nadania zagadnieniom rozwoju infrastruktury technicznej dużego znaczenia.

Cele operacyjne:

- Poprawa warunków życia lokalnej społeczności.
- Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej.
- Prowadzenie działań proekologicznych.

Zadania:

- Zaangażowanie mieszkańców w poprawę estetyki.
- Propagowanie pozytywnych nawyków dbania o estetykę posesji.
- Odnowa elewacji budynków.
- Urządzanie skwerów, parków, elementów małej infrastruktury.
- Systematyczne odkrzaczanie i wykaszanie poboczy dróg oraz cieków wodnych.
- Ukwiecanie wszystkich sołectw.

- Budowa parkingów w okolicach atrakcji turystycznych.
- Remonty i budowa chodników.
- Doprowadzenie do zagospodarowania terenu po byłych zakładach Inniarskich.
- Rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej.
- Edukacja w zakresie gospodarki odpadami.

3. Wzrost jakości i efektywności usług społecznych

Uzasadnienie:

Rozwój Gminy jest ściśle związany z edukacją i szkolnictwem. Ważne jest zapewnienie wysokiego poziomu nauczania poprzez zwiększanie oferty zajęć pozalekcyjnych odbywających się również poza terenem szkół oraz stałe unowocześnianie i poszerzanie bazy oświatowej. Ważnym zadaniem będzie stałe doskonalenie kadry pedagogicznej i pracowników usług społecznych. Duże znaczenie ma również poprawa stanu budynków oświatowych i użyteczności publicznej oraz ich wyposażenia, odpowiednia ilość i jakość pomocy dydaktycznych oraz nowoczesne metody prowadzenia zajęć.

Objęcie edukacją przedszkolną dzieci w wieku 3 – 5 lat, pozwoli wyrównać szanse edukacyjne dzieci z terenów wiejskich oraz pogłębiać ich zdolności i rozwijać kreatywność. Realizacja tych zadań z pewnością przyczyni się do zmniejszenia stopy bezrobocia w gminie, ponieważ osoby o wyższych kwalifikacjach i większej świadomości mają lepsze szanse zatrudnienia.

Upowszechnienie dostępu do dóbr kultury, nauki, techniki oraz aktywnego w nich uczestnictwa, z pewnością pobudzi rozwój indywidualny mieszkańców.

Ważnym czynnikiem dla lokalnej społeczności jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w gminie. Rosnąca przestępczość jest konsekwencją wielu czynników, wśród których należy podkreślić wzrost ubóstwa (wynikający w dużej mierze z bezrobocia) oraz małą, wynikającą z różnych przyczyn, skuteczność służb mundurowych.

Niezbędnym elementem jest również poprawa bezpieczeństwa pożarowego czy też zagrożenia powodziowego, dlatego strategia przewiduje stałe doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jest to konieczne dla utrzymania ich sprawności bojowej.

Cele operacyjne:

- Stałe podnoszenie poziomu edukacji szkolnej i pozaszkolnej.
- Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- Kreowanie pozytywnych postaw.

Zadania:

- Aktywizacja bezrobotnych.
- Wskazywanie pozytywnych wzorców postawy życiowej.
- Zwiększenie oferty zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicach wiejskich i domach kultury.
- Wskazanie możliwości edukacyjnych w celu indywidualnego rozwoju.
- Podnoszenie kwalifikacji animatorów kultury i obsługi ruchu turystycznego.
- Motywowanie do udziału w życiu społecznym.
- Organizowanie zajęć pozaszkolnych ułatwiających wybór drogi życiowej.
- Stała współpraca pomiędzy jednostkami z terenu gminy oraz partnerstwa tajemniczego trójkąta.
- Stałe doposażenie instytucji społecznych.
- Utworzenie straży gminnej w ramach partnerstwa tajemniczego trójkąta.
- Ścisła współpraca z Policją.
- Doposażenie jednostek OSP.
- Rewitalizacja kina w Walimiu.

4. Wspieranie działań na rzecz rozwoju „grup lokalnych”

Uzasadnienie:

Spółeczeństwo gminy Walim jest mało aktywne i czasami niezaradne życiowo, co jest przede wszystkim przyczyną braku przedsiębiorczości a w rezultacie braku pracy.

Mieszkańcy gminy nie mają możliwości lub nie potrafią sobie pomóc w tworzeniu drogi życiowej, zapewniającej im odpowiedni poziom życia. Tworząc niezależne od systemu władzy źródło wsparcia, przyczynimy się do pobudzenia aktywności mieszkańców.

Aktywizacja społeczeństwa spowoduje wiele korzyści zarówno dla gminy, jak i dla samych mieszkańców. Powstaną nowe miejsca pracy, które spowodują podniesienie poziomu życia. Aktywni mieszkańcy i ich postawa będą pozytywnych wzorcem dla innych. Zakładanie, wspieranie i współpraca „grup lokalnych” jest bardzo ważna w rozwoju społeczeństwa i umożliwi osiągnięcie sukcesu. Sukces mieszkańców, ich działalności i powstałych produktów, będzie sukcesem gminy a także jej promocją.

Cele operacyjne:

- Aktywizacja społeczeństwa na rzecz przedsiębiorczości.
- Stworzenie systemu wsparcia do pobudzenia aktywności lokalnej.
- Stworzenie produktów lokalnych.
- Promowanie gminy poprzez przedsiębiorczość jej mieszkańców.

Zadania:

- Zachęcanie do powstawania „grup lokalnych” i inicjowanie współpracy między nimi.
- Realizacja programów na rzecz rozwoju aktywności społeczeństwa.
- Zatrudnienie wykwalifikowanych instruktorów do prowadzenia grup artystycznych i sportowych.
- Działania na rzecz promocji „grup lokalnych”.
- Współpraca ze stowarzyszeniami działającymi na rzecz promocji gminy.
- Doprowadzenie do zrzeszenia właścicieli wyciągów narciarskich.
- Utworzenie galerii lokalnych twórców z możliwością sprzedaży ich wyrobów.
- Zainicjowanie powstania kiermaszów produktów spożywczych lokalnych producentów – „wyroby z zagrody”.
- Współpraca CKiT z bractwami rycerskimi.
- Powołanie punktu wsparcia dla obsługi inicjatyw lokalnych.

VI. MOŻLIWOŚCI FINANSOWE I WARUNKI REALIZACJI ZADAŃ

Realizacja założonych zadań określonych w Strategii w największym stopniu uzależniona jest od odpowiedniego planu finansowego oraz środków pochodzących z różnych źródeł. Pierwszoplanowe będą te zadania, w realizacji których możliwe będzie dofinansowanie z funduszy pozabudżetowych, dotacji i innych środków zewnętrznych. Głównie będą to: środki unijne nowego okresu programowania 2014-2020, w tym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także inne źródła zewnętrzne, z których można pozyskiwać fundusze na określone zadania.

Z racji tego, że budżet Gminy Walim nie jest w stanie ponieść w całości kosztów związanych z realizacją zaplanowanych zadań, konieczne będzie pozyskiwanie środków pieniężnych ze wspomnianych programów. Trzeba jednak dodać, że finansowanie inwestycji ze środków zewnętrznych nie jest możliwe w całości, dlatego też ta część, która nie jest objęta dotacją, musi pochodzić z budżetu gminy. Głównym zadaniem władz samorządowych będzie skonstruowanie takiego planu finansowego, który byłby w stanie tę wspomnianą część kosztów pokryć. Od odpowiednich decyzji Wójta i Rady Gminy oraz w dużej mierze od podmiotów gospodarczych i ich zaangażowania będzie zależała realizacja zamierzonych działań.

Wspólne działania gmin tajemniczego trójkąta będą zależały od postawy ich władz oraz mieszkańców.

VII. WDRAŻANIE STRATEGII

Wdrażanie strategii jest zadaniem władz samorządowych. Strategia jest ważnym dokumentem przyszłościowym, który wyznacza kierunki prowadzonych przedsięwzięć. Sam dokument jednak nie gwarantuje sukcesu, dlatego też, aby mogła przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jej wdrażanie, czuwanie nad jej realizacją i kontrolowanie jej przebiegu.

Wyznaczenie odpowiedniego procesu wdrażania strategii wymaga wspólnych działań ze strony wielu instytucji, organizacji i osób. Zasadniczym krokiem wdrażania strategii jest systematyczne przeprowadzanie analizy i przyjętych zadań z określeniem kolejności i czasu ich realizacji, a także określenie możliwości pozyskania brakujących środków pieniężnych ze źródeł pozabudżetowych.

Celem zaplanowanych zadań jest przede wszystkim podniesienie atrakcyjności Gminy Walim w oczach mieszkańców, inwestorów, a także turystów.

Należy wykonać wszystkie możliwe działania aby zadania określone w strategii zostały zrealizowane.

VIII. MONITORING

Ważnym elementem wdrażania strategii jest monitoring. Czyli stały i ciągły proces sprawdzania realizacji zadań strategii i obserwacji zmian zachodzących w gminie oraz dostarczenie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań na rzecz rozwój gminy.

Raz w roku przed pracami nad budżetem gminy zostanie opracowane i przedstawione Radzie Gminy Walim Sprawozdanie z wykonania strategii. Będzie ono obejmowało analizę realizacji wszystkich kolejnych zadań z przyjętych celów strategicznych gminy. Dokument będzie opracowywany przez zespół powołany zarządzeniem Wójta Gminy.

Poprzez wyżej ustalony sposób monitoringu zapewniona zostanie bieżąca kontrola realizacji strategii.

Zakłada się ścisłą współpracę poszczególnych jednostek budżetowych, organizacji pozarządowych, grup lokalnych oraz mieszkańców z władzami samorządowymi przy realizacji tej strategii.

IX. ZARZĄDZANIE ZMIANĄ GOSPODARCZĄ

Współczesny świat wprost niebywale przyspiesza. Niemal każdy dzień przynosi nam nowe wynalazki, nowe technologie, nowe rozwiązania organizacyjne, nowe prawo. Zmienia się też sytuacja gospodarcza, poziom i jakość życia mieszkańców oraz ich oczekiwania. Do zmian nie tylko musimy się przyzwyczaić, ale także do nich przygotować, aby je uwzględnić w dokumentach strategicznych.

Zmiany nie należy traktować jako czynnika zagrażającego rozwojowi gminy, ale przede wszystkim jako szansę na poprawę własnego miejsca w stosunku do otaczającej nas rzeczywistości. Należy reagować na zmianę wprowadzając proces informacyjno - decyzyjny. Proces ten będzie powierzony zespołowi powołanemu zarządzeniem Wójta Gminy. Zespół raz w roku, przed pracami nad budżetem gminy, przedstawi Wójtowi zarówno zagrożenia, jak i szanse wynikające ze zmian zachodzących w gospodarce oraz zaproponuje dostosowanie strategii do zachodzących przeobrażeń.

X. WSPÓLNE ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU GMIN PARTNERSTWA TAJEMNICZY TRÓJĄT

W ramach projektu pn. „Partnerstwo Tajemniczy Trójkąt” realizowanego wspólnie przez trzy gminy: Głuszycę, Jedlinę-Zdrój i Walim, wypracowane zostały wspólne elementy Strategii Rozwoju dla ww. gmin w ramach partnerstwa, co było jednym z elementów projektu. Prace nad strategią przeprowadzono w ramach warsztatów, których uczestnikami, a tym samym autorami dokumentu byli przedstawiciele społeczeństwa poszczególnych gmin.

Projekt był finansowany ze środków Europejskiego Funduszy Społecznego.

Elementy wspólne zostały pogrupowane w poszczególne sfery życia społeczeństwa:

Sprawy społeczne:

1. Utworzenie straży gminnej wspólnej dla PTT.
2. Utworzenie domu opieki dziennej dla osób starszych (samotnych), niepełnosprawnych, w tym zorganizowanie grupy wolontariuszy.
3. Opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałających patologiom społecznym, biedzie, bezradności, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
4. Opracowywanie profilu zdrowia społeczności gmin PTT.
5. Opracowywanie programów prozdrowotnych gmin PTT.
6. Opracowywanie i realizacja inicjatyw dla aktywizacji społeczności PTT.
7. Edukacja proekologiczna społeczności PTT.
8. Wspieranie rozwoju tożsamości i aktywności PTT.
9. Zachęcanie do powstawania grup lokalnych i inicjowanie współpracy między nimi.

Kultura:

1. Opracowanie wspólnego kalendarza imprez PTT.
2. Stworzenie informatora kulturalnego PTT.
3. Przygotowywanie wydarzeń kulturalnych PTT.
4. Wspieranie inicjatyw powstawania grup o charakterze kulturalno-artystycznym.
5. Stworzenie trasy lokalnych twórców.
6. Przygotowanie edukacyjnych tras tematycznych związanych z historią II wojny światowej, zabytkami sakralnymi i innymi, dziejami regionu na przestrzeni wieków, wielokulturowości regionu.
7. Opracowanie publikacji na temat historii, tradycji, legend PTT.

8. Wizualizacja wydarzeń kulturalnych znakiem PTT.
9. Przygotowanie filmu promującego PTT.
10. Stworzenie warunków umożliwiających rozwijanie pasji artystycznych przez różne grupy wiekowe.
11. Propagowanie i wspieranie programów edukacyjnych w zakresie odbioru, tworzenia kultury w PTT.
12. Wspieranie powstawania warsztatów rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej.

Infrastruktura:

1. Rozwój infrastruktury kolejowej w ramach obszaru PTT.
2. Wspólne działania na rzecz rozwoju infrastruktury drogowej.
3. Budowa małej infrastruktury i sieci tras turystycznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Działania na rzecz rozwoju lokalnego transportu publicznego.
5. Wspieranie i propagowanie inwestycji proekologicznych.

Przedsiębiorczość:

1. Stworzenie wspólnej platformy współpracy z przedsiębiorcami gmin PTT.
2. Utworzenie wspólnej bazy usług i przedsiębiorców na terenie gmin PTT.

Turystyka i sport

1. Identyfikacja obecnych i potencjalnych segmentów rynku turystycznego na terenie gmin PTT.
2. Sporządzenie bazy danych zawierających ofertę turystyczną i sportową (noclegi, gastronomia, obiekty sportowe, itp.) z terenu gmin PTT.
3. Zdefiniowanie punktów stycznych z zakresu turystyki i sportu takich jak: strefa MTB, turystyczne trasy rowerowe, szlaki turystyki konnej, szlaki narciarstwa biegowego, spacerowe, szlaki górskie i wspinaczkowe, szlaki turystyki historycznej wraz z zabytkami, szlak Riese.
4. Stworzenie profesjonalnego punktu informacji turystycznej dla gmin PTT.
5. Stworzenie portalu internetowego z informacją turystyczną oraz kalendarzem imprez i wydarzeń odbywających się na terenie gmin PTT.
6. Ujednolicenie oznaczeń (wizualizacja) na terenie gmin PTT.

7. Organizowanie wspólnych imprez turystycznych i sportowych przez gminy PTT.
8. Promocja gmin PTT na zewnątrz oraz w każdym obiekcie turystycznym na terenie gmin PTT.

XI. TABELE I WYKRESY

Tabele

Tabela nr 1. Zabytkowe kościoły i kamieniczki

Tabela nr 2. Stopa bezrobocia

Wykresy

Wykres nr 1. Rodzaje dróg w Gminie Walim

Wykres nr 2. Podział dróg stanowiących własność Gminy Walim

Wykres nr 3. Drogi w masie mineralno-bitumicznej

Wykres nr 4. Powierzchnie gospodarstw w podziale na grupy obszarowe

Wykres nr 5. Struktura użytkowania gruntów

Wykres nr 6. Struktura prowadzonej działalności gospodarczej